

ГЕОРГИ МАРКОВ

НОВОГОДИШНИ ФАНТАЗИИ

chitanka.info

Какво искате да имате през Новата година? Какво искате да ви донесе тя? Какво искате да ви се случи? Някога, преди доста години, един мил учител — чудак се обръщаше от време на време към нас, учениците, и казваше:

„А сега, момчета, да пофантазираме!“

И следващо въпрос: „Кажете ми кой какво би направил, ако можеше да бъде невидим?“ Или: „Представете си, че имате право на три желания, които веднага ще бъдат изпълнени.“ И други въпроси от този род. Разбира се, ние с удоволствие се захващахме да „пофантазираме“, и в края на часа се разбираще, че „невидимите“ от нас искаха власт, пари и слава, или поне всичките ни невидими действия водеха натам, а първото от трите желания беше — да имаме повече желания. Интересно, в ония години не си спомням някой от нас да си е пожелал традиционното новогодишно пожелание „здраве и щастие“. Може би защото бяхме безспорно здрави, и защото думата щастие ни изглеждаше ужасно абстрактна и несериозна.

Спомням си, че в тия измислени часове, когато въображенията ни разбиваха армии, отравяха диктатори, ограбваха банки и пленяваха сърцата на Хеди Ламар или Джинджър Роджърс, ние забравяхме уроците си, малките си домашни грижи, и дори това, че часът по фантазиране траеше само четиридесет и пет минути. В края на такъв час, нашият учител казваше, с горчивина: „Интересно, никой от вас не пожела да бъде това, което е.“ След толкова години, бих му отговорил: „Че за какво фантазирахме?“

И всяка Нова година носи ехото на тия часове по фантазиране. Не зная какво животът направи от нас, но с течение на времето ние като че загубихме способността си да летим така волно и неудържимо в царството на въображението. Пък дори и тогава, когато човек успее да прехвърли главата си в друг свят, краката му си остават в реалния свят и всичко излиза някак половинчено, с други думи — лъжеш себе си и не си вярваш. И картините, които си представяме, са някак съобразени, деформирани от вече добре запомнени уроци на живота.

И въпреки това, всеки път, когато дойдат четиридесет и петте минути по фантазиране, ние пак ги приемаме с удоволствие като един последен опит да се откъснем от действителността, в която живеем, макар за някои от нас това да е „щастлива действителност“.

Голямата новогодишна тема на нашето фантазиране винаги е била темата на Началото. Да започнем отново! О, да бихме могли да започнем отново да живеем, отново да учим, отново да бъдем млади, отново, отново... Може би защото чувството за начало — действително или измамно — носи Надеждата. Спомнете си началото на кое да е пътуване, началото на приятелство или любов, началото на създаването на нещо, началото на трудно изпитание или началото на раздяла, спомнете си всички начала и вие ще срещнете вечната усмивка на вечната ви надежда.

И този последен ден на старата година, на всяка стара година, като че съществува, за да ни люлее и мами с Голямата Надежда за Голямото Начало от утре. Нещо иде, нещо ще се промени, и то ще бъде за добро, за хубаво, ние ще бъдем щастливи, макар че не знаем точно как (тук нашите фантазии ни играят традиционния си номер, отказват да ни нарисуват лицето на щастието).

Ала, както казах, ние не сме толкова неразумни да не съзнаваме неизменната истина, че промяна в оня магически, щастлив смисъл на думата няма и не може да има, защото на земята все още не се е появил Великият магьосник, който да развее чудотворната си кърпа и да каже: „Деца, бъдете щастливи“. Но ние имаме нужда да се лъжем, ние имаме нужда от този измислен момент на Началото. И дори ако нямаше Нова година, хората щяха да измислят отдавна Празник на Началото.

След толкова дълго въведение, нека пофантазираме! Нека си пофантазираме, че тази нощ планетата ще стане пленник на могъщ дух, който ще възвести един принцип:

„Да бъде разумът!“

И утре сутринта, когато се събудим, ще намерим света прогледнал, освободен от стари или нови заблуди, захвърлил завинаги всичко, което стои извън територията на разума — злобата, омразата, завистта, суетата, лакомията, славолюбието и така нататък... Нека си представим света внезапно завърнал се към най-достойната истина, че „човек звуци гордо“, че човек отново ще застане на пиедестала, от който отдавна са го съмъкнали.

Представете си, че сте напълно свободни хора, че вече не зависите от никого и никой не зависи от вас. Никой не е повече жертва на човекоподобни тарикати, които са обсебили правото да се разпореждат с вашия живот, уж в името на някои обществени

принципи. Че вие не сте повече зависим от някой капиталистически бакалин, който ви изстисква силите докрай, за да трупа пари, нито сте зависим от някое партийно секретарче, което ви изстисква, за да трупа кариера. „Да бъде разумът“ значи всички да прогледнат, значи край на слепотата. Представям си Тодор Павлов, застанал пред микрофона на Радио София, с откровеното признание, че всичко което е проповядвал и твърдял толкова години е било една лъжа, чийто единствен смисъл е бил да облагодетелствува самия него, да му даде власт и слава. Представям си държавни дейци, които на огромни митинги заявяват, че животът им до вчера е бил корумпиран от обстоятелствата, и че те от днес се отказват от специалните си привилегии, луксозен живот и злоупотреба с властта, за да станат обикновени истински народни служители, които като древните римски крале сами ще орат земята си. Представям си всички ония насилици — физически и морални — намерили кураж да се срещнат със своите жертви (бивши и настоящи) и да се опитат да им се извинят, защото принципът на разума повелява извиненията им да бъдат приети. Било каквото е било. Точка. Нека започнем съвсем отначало. Представям си Радио София, изоставило помпозните си програми и важната информация къде е обядвал вчера съветският посланик, и предоставило микрофоните си на всички, които чувствуват, че имат да кажат нещо, вярно или погрешно, защото принципът на разума позволява да се греши.

Представям си върволица от камиони, които излизат от зданието на ъгъла на „Гурко“ и „6-ти септември“ и отиват към книжната фабрика „Петко Напетов“, за да претопят досиетата и освободят хората от кошмара на едно минало. И също чиновниците от паспортния отдел, тръгнали от врата на врата. „Другарю, вашият паспорт, моля!... Но аз, нямам никакво намерение да пътувам... Моля, това си е ваша работа, но вие имате право на паспорт и при това нямате нужда от никакви входни или изходни визи. Паспортът ви трае десет години, след което срещу два лева можете да го подновите, довиждане!“

Чувствувам как мнозина от вас се усмихнат и казват: „Че то бива фантазиране, ама чак толкова!“

Представям си как ония от вас, които отиват на работа на втори януари, ще заварят съвсем различна атмосфера. Вместо киселите лица на недоволни началници, и недоспалите разочаровани физиономии на колегите ви, ще срещнете дружелюбни усмивки и разбиране от всички

стри и трудът, който ви предстои наистина, ще бъде толкова приятен и лек, че ще ви се иска да стоите повече. И как ще седнете за първи път да си приказвате най-откровено с всекиго, по всички въпроси. И как няма да мерите думите си с аршин, няма да си кривите душата за нищо, няма да насиљвате себе си, а ще можете ясно да произнесете: „Аз не смяtam така.“ Или „Аз не съм съгласен!“ И тъкмо тази промяна ще бъде най-чудотворната и аз бих казал най-фантастичната. Защото паспортният въпрос може да бъде разрешен с едно драсване на перото от страна на председателя на държавния съвет, но човешките отношения ничий подpis не може леко да промени... Принципът на разума ще внесе съвсем друга атмосфера в семейството ви. Не че ще ви спести драмата между съпругата и любовницата, но сигурно ще ви избави от недостойнството на измамата. Да може да разговаряте с всекиго откровено за всичко, така както отдавна не сме говорили у нас, така както може би сме забравили да разговаряме. Плюс великото чувство за взаимност — взаимност в беди, взаимност в щастие. Принципът на разума ще ви избави от принуждението на властта, ще ви избави от всяка власт, защото вие ще знаете какво трябва да направите, и ще го направите, колкото и да ви е приятно или неприятно.

Принципът на разума ще изгони от вестниците всички глупости за деление на хората, всякакъв вид „изми“ — ще прати по дяволите национализма и патриотизма, и ще внесе толерантност спрямо всеки сърбин, грък, турчин или циганин. Мирът наистина ще стане неразделна част от земната кора. Представете си Израел и арабския свят внезапно подали ръка и заживели в най-хубава дружба и мир, като взаимно обменят ценното, което притежават. Представете си, че всички армии ще бъдат разпуснати, че огромните военни заводи, които произвеждат танкове, ще започнат да ги преправят в трактори и автомобилни влекачи. И страхотните военни бюджети ще отидат за хората, за да ликвидират наистина мизерията и бедността, за да поставят всяко човешко същество в човешки условия, че казармите и военните полигони ще се превърнат на спортни комплекси и футболни игрища, и че униформи ще се мяркат само по театралните сцени и ще удивяват децата, така както днес ни удивяват рицарските доспехи. Милиарди и милиарди златни левове превърнати от бомби и ракети в училища, болници, домове и научни институти, чиято задача ще бъде

да ни осигурят дълъг живот и, разбира се, дълга младост. Представете си например картина на събарянето на Берлинската стена и радостта на хората от двете и страни, и възстановяването на нормалното и естествено право на движение на човека навред. Ами ако ядрените и атомни държави предоставят всичките си енергетични заряди за използване в преодоляването на енергийната криза? Ние наистина ще можем да превърнем Гренландия в зелен остров и дори да изместим (в края на краищата) наклона на земната ос така, че всички части на земното кълбо да имат най-добър климат. Представете си изчезването на всички политически партии и организации, защото принципът на разума ще ликвидира стадното събиране хората и всеки ще може сам да преценява собственото си отношение. Разбира се, след всичко дотук трябва да приемем, че светът е осъмнал прероден върху стария и най-чудесен закон „от всеки според способностите, на всекиму според потребностите“, християнски или комунистически закон, както щете го наречете. Закон, който изключва насилиствената организация, който изключва експлоатацията под всяка форма и прави немислимо съществуването на жестоките капиталистически тръстове — държавни на Изток или частни на Запад.

Представете си накрая огромният скок на науката, който наистина ще преобрази цялата планета. Крайт на ужасните болести. Ракът се лекува бързо и ефикасно, сърцата са устойчиви на удари, ревматизъмът отдавна е изчезнал от лекарските справочници, болката е потънала някъде в недрата на планетата... И ние, дълголетниците, ще бъдем свидетели на безброй чудеса... Поети, художници, музиканти, артисти ще напълнят простора с думи, звуци, багри и образи върху фона на принципа на Разума. И един стар български поет ще задраска първия ред на стихотворението си „Партио, води ме“, и ще го замени с онова, което действително е искал да каже и действително (да се надяваме) е мислел „Разум, води ме“...

ЧЕСТИТА НОВА 1974 ГОДИНА!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.